

Täysistunto

Torstai 28.2.2019 klo 16.04—20.28

2.1. Suullinen kysymys valinnanvapausmallista sote-uudistuksessa (Johanna Ojala-Niemelä sd)

Suullinen kysymys SKT 273/2018 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Ojala-Niemelä.

Keskustelu

16.06 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa puhemies! Ihmiset odottavat sote-uudistukselta yksinkertaisia asioita. He odottavat, että jokaisella on oikeus ammattitaitoiseen ja laadukkaaseen hoivaan. He odottavat, että hoitoon pääsee jonottamatta ja asiakasmaksut eivät muodostu hoitoonpääsyn esteeksi. He odottavat myös, että kaikille on tarjolla riittävät ja yhdenvertaiset palvelut. Hallituksen sote-uudistus ei näihin tavoitteisiin vastaa. Päinvastoin useiden asiantuntijoiden mukaan hallituksen esitys ja erityisesti kokoomuksen hellimä markkinamalli johtaa paljon sosiaali- ja terveyspalveluja tarvitsevien aseman heikentymiseen ja eriarvoisuuden kasvuun. [Eduskunnasta: Väärä arvio!]

Arvoisa ministeri, tämä oli jo kolmas kerta, kun sote-uudistus ja sen markkinamalli törmäsivät perustuslakiin. [Eduskunnasta: Eivät törmänneet!] Kysynkin: miksi hallitus ei ole vielä suostunut tekemään välttämättömiä, asiantuntijoiden edellyttämiä korjauksia esitykseen? [Jari Myllykoski: Ei, koska ne nukkuu sinisessä unessa!]

16.07 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdyn kysyjän arvioon siitä, mitä ihmiset tältä uudistukselta odottavat ja myös mitä yhteisesti kansallisesti olemme linjanneet siitä, miksi sote-uudistusta Suomeen tarvitaan. Arviomme kuitenkin poikkeaa siinä, voidaanko tällä uudistuksella saavuttaa näitä tavoitteita. On ihan selvää, että pitkittynyt epävarmuus — vuosien ajan jatkunut valmistelu ja eri hallitusten erilaiset mallit — ei ole ollut omiaan ainakaan parantamaan tilannetta tai henkilöstön asemaa palveluihin käytetyistä kehittämisrahoista huolimatta.

Mitä tulee esitysten perustuslaillisuuteen: Kun ollaan luomassa kokonaan uudenlaista tapaa järjestää sosiaali- ja terveyspalveluita ja toteuttaa palveluiden tuotantoa, perustuslaillisten edellytysten täyttäminen ei ole ollut helppoa, ja monessa kohdassa voisi olla jälkiviisas. Mutta asenteemme perustuslakivaliokunnan ponsiesityksiä, siis eksakteja vaatimuksia, kohtaan on ollut hyvin kunnioittava, ja näihin on nyt laadittu ratkaisuvaihtoehdot valiokunnan työn tueksi.

16.08 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomuksen markkinamalliin sisältyy kaiken muun ohella vakavia ongelmia EU-oikeuden nä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 167/2018 vp

kökulmasta. Ratkaisuksi hallitus on väittänyt, että markkinamallin laillisuuden varmistamiselle olisi olemassa eräänlainen oikotie, hallituksen sanoin ”oikeusvarmuusilmoitus”. Tällainen oikotie ei täytä perustuslakivaliokunnan asettamia vaatimuksia. Tämän ovat todenneet meidän korkeimmat EU-oikeuteen erikoistuneet asiantuntijat. Tästä huolimatta hallitus jääräpäisesti kieltäytyy edelleen tekemästä valinnanvapausmalliin liittyvää notifiikaatiota.

Jotta voidaan rakentaa talo, tarvitaan rakennuslupa. Sama pätee myös tähän sote-talon rakentamiseen, mutta nyt hallituksella tuota lupaa ei ole. Arvoisa ministeri: Miksi hallitus ottaa näin suuren riskin veronmaksajien piikkiin, että rakennatte sote-taltoa ilman rakennuslupaa? Kuka maksaa luvatta rakennetun talon purkamisesta aiheutuvat kulut?

16.09 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minuutti ei aivan riittäisi tämän aika vaikean ja monimutkaisen juridisen ongelman selventämiseen, mutta yritän parhaani. Tämä EU-notifikaatio on ensinnäkin yleiskäsite, jonka alle mahtuu myös toimintamuoto oikeusvarmuusilmoituksesta. Se on lähtökohtaisesti samantyyppinen tapa hakea EU:lta virallinen kannanmuodostus siitä, pitääkö tuleva sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapausmalli tai sen tietyt yksittäiset osat sisällään valtioneutukea, joka voidaan katsoa kielletyksi, eli onko mallissa elementtejä, jotka suosivat yksityisen palveluntuottajan sijaan julkista palveluntuottajaa liikaa, mikä on tietysti hieman paradoksaalinenkin asetelma sen suhteen, että syytätte samanaikaisesti markkinamallista.

Hallituksen peruslähtökohta on, että me olemme luomassa Suomeen sellaista mallia, jossa säilyy vahva pohja jokaisen veronmaksajan yhtäläisestä oikeudesta sosiaali- ja terveyspalveluihin. Kantamme siis on, [Puhemies koputtaa] että malli on luonteeltaan EU-termin ei-taloudellinen, mutta oikeusvarmuuden saattamiseksi paremmalle tolalle perustuslakivaliokunnan vaatimuksesta [Puhemies koputtaa] me tulemme nyt virallistamaan tämän kanssakäymisen komission kanssa oikeusvarmuusilmoituksella.

Kysymyksen käsittely päättyi.